No. 85. DINGSDAG 20 JULIJ. 1858.

VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *ƒ* 2.30 buiten Assen franco per post *ƒ* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *ƒ* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT
der belangrijkste Gebeurtenissen.

19 Julij.

Het groote nieuws van den dag komt uit het Oosten — maar, helaas, welk nieuws!

Onze lezers zijn bekend met de feiten die aldaar gebeurd zijn, en wij zullen dus kunnen volstaan, met het een en ander een weinig toe te lich'en, ofschoon de aan'eiding nog tamelijk duister is en men nog niet veel meer weet, dan dat de stemming der Mahomedanen tegen de Christenen zeer wrevelig is. Wij gelooven, dat men die onder twee beelden zeer juist zal kunnen schetsen, en wel onder een kruis en eene halve maan.

De orthodoxe Mahomedanen begonnen te vreezen, dat de vriendschap van de Christen-Volken, de schijnbaar belangelooze vriendschap, tot loon zal hebben de zegepraal van het kruis op de halve maan. Dit geloof heerscht ook te Constantinopel onder de dweepzieke Muselmannen, maar het kan daar geen lucht krijgen, dus moet het worden opgesloten in het van wrevel vervulde hart. Op afgelegene punten echter, waar zendelingen der schriftgeleerden de vonk des misnoegens en der wraak aanbliezen, heeft men willen en durven toonen wat er in 't hart woelt en kookt, en menig menschenleven is aan dweepzucht ten offer gebragt.

Had de Kaimakan of Pacha te Jeddah moed en beleid getoond, dan was het verschrikkelijke moordtooneel niet geschied, maar de man had goeden wil — meer niet en dit is altijd ongelukkig in een regent.

Men moet het kwaad oogenblikkelijk te gemoet treden en als men toont moed te hebben, is de boosheid reeds half ontwapend. Zwakheid bij den man des gezags maakt den vijand overmoedig, en als hij straffeloos begint, doet hij gewoonlijk meer, dan waartoe hij aanvankelijk het voornemen had.

Toen de *Cycloop* een paar booten aan land wilde doen komen, werden deze met steenen geworpen, en daarop maakte de commandant van genoemd schip bekend, dat hij de stad dadelijk eene kastijding wilde toedienen, maar de Pacha liet hem weten, dat dan het leven der Christenen, die in zijne woning werden beschermd, gevaar liep en hij zelf hoogstwaarschijnlijk ook aan de woede van het graauw zou worden opgeofferd, er bijvoegende, dat hij de grootste boosdoeners in verzekerde bewaring had genomen.

De *Cycloop* zag zich dus genoodzaakt de strafoefening op te schorten, opdat het getal der reeds gevallen slagtoffers niet werd vermeerderd.

Ook op Candia heerschte weifeling bij de autoriteiten Toen het moordende gepeupel het leven des Grieks eischte, die schromelijk mishandeld zijn meester doodde, wilde *Vely*-Pacha, de oud Gouverneur, dat men hierop zou antwoorden met een ernstig neen, maar *Hassan*-Pacha, zijn opvolger, meende dat men moest toegeven. De raad kwam bijeen en de Griek werd ter dood veroordeeld, maar elk doodvonnis moet te Constantinopel worden bekrachtigd Er was dus tijd en tijd geeft wel eens uitkomst.

Dat begreep *Hassan*-Pacha, maar dat begrepen de bloeddorstige Arabieren ook, en zij eischten dus onmiddelijke executie. Wat nu? Toegeven, alweer toegeven en — de Griek werd geworgd! Daarop trok de bende met dit lijk naar de woning des consuls en hief er beleedigende kreeten aan. *Hassan*-Pacha had troepen genoeg om met kracht tegen de boosdoeners op te treden Hij eindigde zooals hij begon en zag alles lijdelijk aan!

Is het wonder, dat de toestand der Christenen op die wijze hagchelijk werd — dat zij die zwak waren zich zochten te redden door de vlugt, en dat de anderen, die blijven moesten om de een of andere redenen, zich vereenigden en gereed maakten tot wanhopigen tegenweer?

Onderwijl beramen Engeland en Frankrijk wat er te doen is om het onschuldig wreed geplengde bloed te wreken en ook de Sultan, hoewel ziek, begrijpt dat er schitterende voldoening noodig is voor zooveel snoodheid. Onmiddelijk telegrafeerde hij aan de zooeven genoemde Mogendheden, dat de schuldigen de welverdiende straf niet zouden ontgaan en zond hij, om te bewijzen, dat hem die verzekering ernst is, 2000 man naar het tooneel des moords, onder de bevelen van een keizerlijken commissaris. Die heeft de magt er op staanden voet de krijgswetten af te kondigen en de schuldigen te straffen. Ook vroeg de Sultan, welke schadevergoeding of pensioen behoorde gegeven te worden aan de dochter van den Franschen Consul, wier vader en moeder, zooals wij reeds hebben gemeld, werden vermoord.

Intusschen — de goede wil en den Grooten Heer, den nu inderdaad „zieken man”, is niet genoeg, want daarmede houdt men geen rust. Men eischt niet alleen genoegdoening voor de feiten, die zijn geschied, maar ook waarborgen voor de toekomst, opdat de Christenen, die overal op Turksch gebied verspreid leven, veilig zijn. Kan de Sultan die waarborgen geven, als het *Volk* in elken Christen een vijand ziet der halve maan? Kan een handvol verlichte mannen millioenen dweepers overal en ten allen tijde in toom houden? Wij gelooven het niet. Maar hoe dan die waarborgen te vinden? Door een observatie corps in Turkije te formeren, dat altijd gereed is, om te ageeren, waar onrust is en straft zonder vorm van proces? Maar welke Mogendheid zou dat corps leveren? Of wilde men het zamenstellen uit de verschillende Natien, die Turkije hebben gered uit de handen der Russen?! Wie zou het commanderen? En zou het, bij slot van rekening ook onderling gaan vechten? Hoe 't zij — er is voorziening noodig in 't *algemeen belang*, en als dat goed begrepen wordt, is er veel moeijelijks te overwinnen.

De conferentie te Parijs heeft op 15 Julij hare 10de zitting gehouden en al weder de Donau-kwestie behandeld. Ziehier wat men dienaangaande zegt:

„De Vorstendommen verkrijgen directe verkiezingen. Moldavie zal hebben 20 en Wallachije 17 afgevaardigden Die 25 jaar bereikte is kiezer, en op 30 jaar is men verkiesbaar.”

Als nu het geluk des Volks in de stembus huist, dan zijn de Donau-Vorstendommen spoedig gered. Er *kan* geluk, veel geluk komen uit elke stembus, als de kiezers maar verstand en eerlijkheid genoeg bezitten, om te doen wat goed en regt is tot waarachtig geluk van het geheele Land. Op de conferentie is ook gesproken over de moordtooneelen te Jeddah en op Candia, en klaagde de Turksche gezant over de domme dweepzucht van de Mahomedaansche bevolking, die opgestookt wordt door onverdraagzame geestelijken. De overige leden der conferentie wilden gaarne gelooven, dat verlichte Muzelmannen het gebeurde hoogelijk afkeuren, maar de *dommen* zijn het sterktst en doen wat zij willen!

Een der moeijelijkste vraagpunten onzes tijds heeft dezer dagen eene gewenschte oplossing erlangd, en wel dat van het *zeeregt*..

Door bijna alle Mogendheden is gepaald: 1o. de kaapvaart is afgeschaft; 2o. de onzijdige vlag dekt vijandelijke *koop*waar; 3o. onzijdige *koop*wa r, met uitzondering van oorlogs-contrabande, kan onder vijandelijke vlag niet in beslag worden genomen, en 4o. eene blokkade is verpligtend, als zij wordt uitgeoefend zooals 't behoort, dat is met eene magt, sterk genoeg, om wezenlijk den toegang tot de vijandelijke haven te beletten.

20 Julij.

De jobstijdingen, dezer dagen uit Britsch-Indie aangebragt, hebben de Engelsche Regering de noodzakelijkheid doen inzien om nieuwe versterkingen derwaarts te zenden Zij heeft van het Parlement verlof gevraagd en bekomen om gedurende de verdaging der zittingen van het Parlement, de militie of burgerwacht voor de werkelijke dienst op te roepen en als de manschappen daarin bewilligen, buiten 's Lands te zenden. De berigten blijven overigens ook zeer ongunstig. De troepen lijden ontzettend door ziekten en de opstand dreigt meer algemeen te worden *Scindia* was geslagen en wel omdat zijne troepen gemeene zaak maakten met de opstandelingen en *Nena Sahib*, de „tijger” was als Koning uitgeroepen.

Gwalior is ontruimd.

Ziedaar ongelukkige tijdingen, die de *Times* aanleiding geven om ernstig na te denken over de stoute verklaring onlangs door hem afgelegd: „de opstand is gefnuikt!”

Twee regimenten infanterie, een regiment kavallerie en een detachement artillerie vertrekken onmiddelijk naar Indie.

De Duitsche Bondsraad overweegt thans het aanbod van Denemarken om namelijk de werking der algemeene constitutie voor de Hertogdommen te schorsen. Het schijnt dus, dat de Deensche Regering wat water in den wijn doet.

Er is nog een andere hoogstbelangrijke vraag bij den raad aanhangig.

De Ridderschap des Rijks, die regten verloor, tengevolge der gebeurtenissen van 1848, en die daarvoor eene schadevergoeding eischt van ongeveer 18 millioen gulden zijn nu met een ander voorstel voor den dag gekomen, dit is, zij vragen meer.

Ook de Regering zelve is met de constitutionnele partij in onmin en twist met deze over de uitgestrektheid der wederzijdsche magt. De Regering wil achteruit op den weg, waarop 1848 haar met geweld bragt.

De Turken, dit blijkt hoe langer zoo meer, tergen de Montenegrijnen op allerlei wijze, en dit in weerwil van den wapenstilstand, waartoe men, gedurende de onderhandelingen onder de leiding van Frankrijk en Engeland, besloot. Vorst *Danielo* zijnerzijds eerbiedigt die overeenkomst en gaf zelfs bevel aan de Montenegrijnen om in hunne gebergten terug te keeren. 't Geschiedde, maar toen nog roofden de Turken wat achterbleef of niet tijdig genoeg kon worden vervoerd.

Dit is het plagen van den gebonden leeuw. Mogt deze die kwellingen moede worden, dan kon er wel eens een bloedig treffen plaats grijpen en welligt de overmoedige Turken eene les ontvangen, die hen heugt. De Porte wordt nu verlegen met de zaak, maar waarom zonden zij zoo veel troepen naar het tooneel des strijds. Vechten mogten zij niet, en hen onder behoorlijke tucht houden konden zij niet.

't Zijn vooral de bachi boujoucks, die zich roeren, volgens oude, geenszins loffelijke gewoonte.

Volgens de jongste berigten, zou de Sultan eene schadevergoeding van f 175,000 hebben beloofd voor de familie van den Engelschen- en gelijke som voor die van den Franschen consul.

En wat voor de betrekkingen der *overige* slagtoffers der Turksche dweepzucht?

De arme heeft eerder ondersteuning noodig, dan zij, die ambtelijke betrekkingen bekleeden. Voor deze wordt ook gezorgd door de Gouvernementen in wier dienst zij werkzaam zijn en het leven verloren.

Men wil weten, dat Jeddah eene Engelsch-Fransche bezetting zal erlangen, doch anderen betwijfelen dat, omdat de Mogendheden den zieken man toch nog een schaduw van magt willen overlaten. Zij zullen wel de vrijheid nemen, om den Grooten Heer te beduiden wat hij te doen heeft, maar deze kan dat ook laten doen door eigene hand. 't Zou anders veel te veel in 't oog loopen, dat hij dood zwak is.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Waterhoogte. Arnhem, 17 Julij. 0 94 El; † A.P 7.89. Gew 0 d.

De **Rijnhoogte** te Keulen den 17 Julij. 6 voet 1 duim Rijnlands.

Vrijdag is er ten Hove groot diner geweest, hetwelk, o. a., werd bijgewoond door den Russieschen veldmaarschalk, generaal *Tottleben*. Ook de ministers waren er tegenwoordig. Z. M. heeft bij het opheffen van zijne bokaal zich tot den veldheer gewend en hem betuigd, dat het hem bijzonder aangenaam was in de gelegenheid gesteld te zijn kennis te maken met den uitstekenden verdediger eener vesting, waarvan het beleg wereldberoemd is geworden. Wijders heeft de Koning, om den generaal een blijk zijner hoogachting te geven, hem, gedurende zijn verblijf in Nederland, als adjudant toegevoegd den kapitein der genie, *M. D.* graaf *van Limburg Stirum*. De generaal-majoor *van Meurs* minister van oorlog, heeft van zijnen kant met de grootste voorkomendheid den vermaarden reiziger aangeboden de bezigtiging van onze militaire etablissementen. Maandag zal de generaal, vergezeld door zijnen adjudant, den kolonel baron *Masselief*, en den graaf *van Limburg Stirum*, zich naar Soestdijk begeven, om bij H. M. de Koningin-moeder zijne opwachting te maken. Hij keert van daar naar het groot stedelijk badhuis te Scheveningen terug, waar hij alsdan nog eenigen tijd zal verblijven. Donderdag a. s. zal hem door den minister van Buitenlandsche Zaken, den baron *van Goltstein*, een groot diner worden aangeboden.

— Vrijdag zijn de Arnhemsche scherpschuttersfeesten voortgezet. Aan het feestmaal ten 2 ure in *Musis Sacrum* gehouden, namen 300 personen deel, waaronder de kommissaris des Konings, de burgemeester met de wethouders, gen. *v. Geen* enz. Ten 4½ ure is men in optogt met de 6 muziekkorpsen naar de schietbaan getrokken, om er tot 9 uur proefschoten te doen. Naar *Musis Sacrum* teruggekeerd, woonden de schutters er het koncert en daarna het bal bij, dat allervrolijkst was. Er zijn 400 schutters bijeen van 31 gilden, waarvan 3 uit Utrecht: *St. Hubert, het midden is ons doel* en *Mars*. Uit Duitschland zijn 12 gilden, uit Belgie 2 gilden vertegenwoordigd.

— Aan de verslagen door de Ged. Staten aan de provinciale staten gedaan, worden de volgende staten van de bevolking van ons land ontleend:

Provincien.	Wettelijke Bevolking. 31 Dec. 1856	31 Dec. 1857.	Feitelijke Bevolking 31 Dec 1856	31 Dec. 1857.
N.-Brabant ..	404,781	407,156	409,478	411,950
Gelderland ..	393 224	397.403	369 421	400.125
Z.-Holland ..	606,392	616 456	612.031	621.985
N.-Holland ..	534 386	535 333	542 234	544.789
Zeeland	162 947	163 618	165 791	166 385
Utrecht	156 824	158.438	159,382	161.175
Friesland ..	266.593	269 208	268.119	270 618
Overijssel ..	229 453	231 408	233.723	235.284
Groningen ..	202,561	205 372	204.484	207 318
Drenthe	87,856	89,423	92.785	94,080
Limburg ...	206.739	208,033	213,489	215,086
Totaal	3,251.756	3.281.848	3,298.137	3 328 795

De wettelijke bevolking is alzoo in het jaar 1857 toegenomen met 30,092 personen.

Het aantal landverhuizers bedroeg in het afgeloopen jaar 1650 personen, zijnde 270 minder dan in 1856. Thans leverde Zeeland de grootste bijdrage, daar uit die provincie alleen 539 personen zijn vertrokken. Verreweg de meesten begaven zich ook thans weder naar de Vereenigde Staten, om een beter bestaan te zoeken.

Naar de godsdienstige gezindten was de bevolking op den 31sten Dec. 1857 aldus verdeeld:

Nederd. Hervormden 1 818 327, Waalsch Hervormden 8122, Presbiteriaanschen 545, Episcopalen 604, Evang.-Lutherschen 56 982, Herstelde-Lutherschen 9,643, Doopsgezinden 41 564, Remonstranten 5.214, Moravische Broederschap 311, Christ. Afgescheidenen 52 063, Roomsch-Katholijken 1.224.198, Bissch. Klerezie 5.427, Nederd Israëlieten 61,127, Portugesche Israëlieten 3 449, Tot geen der genoemde gez behoorende 1.325.

— De rijks middelen hebben in de eerste helft van dit jaar opgebragt f 27,400,519,29½. De opbrengst in 1857 beliep f 27,053,377,96½, terwijl de raming bedroeg f 27,561,699.96.

— De graaf van Chambord heeft de steden Haarlem en Delft bezocht.

— Onder de gedekoreerden met de St. Helena-medaille te Haarlem die dezer dagen van de kanselarij der beide nederlandsche orden, de vergunning gekregen hebben, dat onderscheidingsteeken te dragen, bevindt zich ook eene vrouw, *Maria Louisa Genedige*, geboortig uit Saksen, weduwe van den trompetter *Saslona*, een Pool. Als cantinière en waschvrouw is zij haren man, met het 12e regement fransche kurassiers gevolgd, bij den mars naar Rusland; zij heeft aan alle gevechten deelgenomen, en ook bij den slag van Leipzig haar regement, ofschoon haar man in Rusland was gevangen genomen, vergezeld. Bij den slag van Waterloo was *Saslona* weder met zijne vrouw vereenigd en diende bij het regement hollandsche karabiniers. Volgens hare opgave, was zij eene der eersten om bij het verwonden van den prins van Oranje (18 Junij 1815) hulp te verleenen, en zij mogt tot tweemalen van dien ridderlijken vorst (koning *Willem II*) eene gratifikatie genieten. Thans wordt zij verpleegd in het burgerlijk armhuis, en geniet eene krachtvolle gezondheid.

— Aan eene particuliere correspondentie van de *Amst. Ct.* uit de kaap de Goede Hoop d.d. 30 Mei ontleenen wij het volgende: Als nieuws van den oorlog valt alleen te melden, dat *Praetorius* op verzoek van president *Boshof* met troepen uit de Zuid-Afrikaansche Republiek te Cronstadt in den Oranje-Vrijstaat is aangekomen. Men verwacht algemeen dat de heer *Boshof* in den Volksraad, dien hij tegen 7 Junij heeft bijeengeroepen, zal bedanken. Velen zijn van meening dat de Oranje-Vrijstaat dan met de Zuid-Afrikaansche Republiek zal vereenigd, of liever bij deze ingelijfd worden en dat *Praetorius* president van dit vereenigd rijk worden zal.

President *Boshof* heeft aan *Moshesh* om een wapenstilstand gevraagd, om de bemiddeling van sir *George Grey* af te wachten en tevens eene zamenkomst voorgeslagen die op 24 Mei te Moroko zou gehouden worden.

Hoe weinig voordeelig de oorlog tot nu toe voor de boeren was, bewijst het volgende berigt uit Bloemfontein:

"Een korrespondent te Bloemfontein van den *G. R. Herald* geeft het volgende verslag van de uitkomst van den laatsten veldtogt: "Gedood 300 Kaffers en 30 boeren. Twee of drie Kaffersdorpen vernield, die uit stroo en hutten waren zamengesteld. Verscheidene boerenwoningen, die nog al waarde hadden, door de Kaffers vernield. De waarde van den door de boeren gemaakten buit is 10,000 pd. st. en die van de voorwerpen door de *Basutos* genomen 22,000 pd. st. De grenslijnen zijn op verre na niet zoo afgebakend als vroeger. *Mohesh* heeft geen aanzoek gedaan om staking der vijandelijkheden. God weet hoe de zaak zal afloopen."

's Gravenhage, 16 Julij. Overmorgen zullen hier ter stede *M. E. de la Fuente*, oud 84, en zijne vrouw geb. *E. Abrahams*, oud 92 jaren, hun 63jarig huwelijksfeest vieren. De man is nog in zijn vak van kleedermaker werkzaam, en behoeft daarbij geen bril te gebruiken; de vrouw heeft eerst sedert een half jaar hare fruitnegotie moeten opgeven.

Breda, 15 Julij. In het vorige jaar verliet zeker 76-jarige grijsaard het Oude-Mannenhuis, waarin hij was opgenomen, om een jong weeuwtje te huwen. Dezelfde grijsaard gaf gisteren avond door huiskrakeel met zijne vrouw aanleiding, dat eene overgroote volksmenigte voor zijn huis zamenschoolde en de politie noodig was om den huiselijken strijd te doen bedaren

Purmerende, 17 Julij. Heden nacht is alhier uit het huis van bewaring ontvlugt, zekere *Markus Liepman Cohen*, door het provinciaal geregtshof van Noord-Braband veroordeeld, tot 6 jaren en 8 maanden gevangenisstraf en f 1500 boete, welke met nog drie gevangenen, waaronder een jongen van 19 jaren, gisteren van Amsterdam alhier was aangekomen, om verder naar het korrektiehuis te Hoorn te worden overgebragt. Naar men verneemt moet het spijsgat van het hok, waarin die vier gevangenen geborgen waren, uit hoofde der drukkende warmte, ter bekoming van lucht opengelaten zijn, doch het hok zelf behoorlijk gesloten zijn geweest, de ijzeren boom over de deur en het spijsgat heen. Het slot waaraan die boom verbonden was, schijnt de ontvlugte door het spijsgat te hebben kunnen bereiken en verbreken, zoodat de boom los werd en gevallen is. Daarna moet hij genoemden jongen door het spijsgat hebben weten te werken, die daarop de grendels heeft los gemaakt. Door middel van een touw heeft hij zich uit een raam laten zakken op de luifel van de waag, als wanneer hij in vrijheid was. Volgens geruchten moet de ontvlugte den weg naar Zaandam hebben ingeslagen. De justitie en politie doen ijverige nasporing.

Sommelsdijk, 15 Julij. Heden avond werd de veearts *Lecomte*, van Dirksland, alhier gevankelijk binnen gebragt, beschuldigd van zijne vrouw, dochter en naaister vergiftigd te hebben. Door spoedig aangebragte hulp van den geneesheer *La Porte* zijn de lijderessen thans buiten gevaar.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Naar men verzekert, heeft de Keizer aan den Onderkoning van Egypte vergunning gevraagd, een korps Fransche troepen over het Egyptisch grondgebied te laten trekken, om naar Djeddah te gaan ter kastijding van de Arabieren.

De *Gazette du Midi* geeft de volgende schets van het gebeurde:

"Al de bijzonderheden, die wij aantreffen in de brieven uit Arabie en Egypte strekken ten bewijze, dat de gruwelen de uitvoering zijn geweest van een schandelijk vooraf beraamd voornemen, eene zamenzwering der Turksche en Arabische kooplieden tegen de Europesche concurrentie. De volksmassa was slechts het blinde en dweepzieke werktuig van eenige personen nog meer verdorven dan zij.

"De heer *Page*, de Engelsche consul, was het eerste slagtoffer. Na verscheidene wonden te hebben bekomen, werd hij van de tweede verdieping zijner woning uit een venster geworpen, vervolgens aan den voet van den vlaggestok, waarvan de vlag was afgerukt, *aan stukken gehouwen*. Toen was de beurt aan het Fransche consulaat. De heer *Eveillard*, o ze nieuwe consul, kortelings te Djeddah aangekomen, werd met zijne vrouw vermoord. Hunne dochter *Elisa* kreeg een houw met een yatagan in de wang, in hare poging om haren vader te verdedigen. Weldra werd zij gered door de matrozen der Engelsche korvet *Cyclope*, die haar aan boord namen. Die zeelieden hebben ook den heer *Emerat*, kanselier van het Fransche consulaat, gered; zij vonden hem bewusteloos liggen, badende in het bloed dat uit vijf wonden stroomde. Deze ambtenaar had zich als een leeuw verdedigd. Den eersten moordenaar dien hij op de trap ontmoette rukte hij den dolk uit de hand en stiet hem dien in het ligchaam; daarna kwetste hij al de aanvallers, die achtereenvolgens op hem aanvielen, en viel eindelijk van die verschrikkelijke worsteling uitgeput neder.

"De drie broeders *Sawa*, kooplieden onder bescherming van Engeland, zijn met al hunne beambten en bedienden wreedelijk omgebragt, te zamen acht personen in één huis. Het dochtertje van een der heeren *Sawa* werd voor vijf talaris als slavin verkocht. De kas werd geplunderd en de wissels werden op het ligchaam van den oudsten broeder verbrand, wiens lijk daarna, als dat van den Britschen consul, aan stukken werd gehouwen. Op deze wijze zijn zekere Arabische kooplieden te Djeddah en elders van hunne schuld van ongeveer 80,000 talaris afgekomen, die de heeren *Sawa* van hen hadden te vorderen.

"De archieven der twee consulaten werden verstrooid of vernietigd.

"Wat deed middelerwijl het hoofd der politie te Djeddah? Wat deed de cadi? De eerste, die kennis moest dragen van de bedreigingen door de voornaamste Muzelmansche handelaars geuit, heeft geenerlei maatregelen genomen. De cadi heeft blijken van medepligtigheid gegeven, doordien hij 15 of 20 Christenen, die men bij hem bragt, bezwoer tot het Islamismus over te gaan.

"Twee dagen na den moord werd te Mekka groot feest gevierd. In de voornaamste moskee werd een lofzang aangeheven, een soort van Muzelmansch *Te Deum*, over het feit.

"Er bestaat ernstige vrees voor dergelijke tooneelen in de andere steden op de kust der Roode Zee, waar de Christenen slechts de zwakke minderheid uitmaken, en de Muzelmannen nog meer opgewonden, misschien nog bloeddorstiger zijn dan die te Djeddah. Het ware te wenschen, dat onze geloofsgenooten naar Egypte de wijk namen, waar zij zeker zijn van de bescherming des Onderkonings."

In een ander relaas van de gruwelen lezen wij, dat de gemalin van den franschen konsul, alvorens onder de dolken en zwaarden harer moordenaars te vallen, den barbaar doodde die haren man het leven had benomen, en verscheidene anderen kwetste; voorts dat de achttienjarige *Elisa Eveillard* een Arabier, die zich op den heer *Emerat* had geworpen en op het punt stond hem, die op den grond lag, den dolk in de keel te stooten, zoo geweldig in de hand beet, dat hij ze moest laten zakken en het moordtuig er aan ontviel. Toen kreeg het moedige meisje de sabelhouw in de wang; zij viel buiten kennis, doch de kanselier rigtte zich op en doodde den moordenaar die haar was aangevallen. Hij vocht toen met onbeschrijfelijke woede tegen de anderen, trof drie hunner doodelijk, en slaagde er eindelijk in met *Elisa* te vlugten. Beide zijn den 6 Julij te Alexandrie aangekomen.

In de straten van Djeddah werd eene algemeene slagting onder de christenen aangerigt; 45 personen werden op de gruwelijkste wijze omgebragt; 23 hebben zich kunnen redden aan boord van een engelsch stoomschip.

— Voor eenige dagen stierf te Marseille eene jeugdige danseres plotseling op het tooneel. De gordijn viel, doch de voorstelling werd niet gestaakt; een ander stuk werd gespeeld, want — zegt een correspondent — het publiek had betaald.

— Men zegt, dat de Graaf van Parijs eene reis door Duitschland zal doen en bij die gelegenheid de vorstelijke familiën bezoeken, met welke hij door zijne moeder vermaagschapt is.

ENGELAND.

Jl. donderdag werd de spoortrein tusschen Birmingham en Wolverhamton door den bliksem getroffen. De donderslag, die het weerlicht vergezelde, had niets van het gewone dondergeluid, maar geleek op het knallen van een hondertal Enfield-geweren. De machinist en de stoker stonden plotseling in een schijnsel van blaauwe vlammen; en laatstgenoemde verloor, door een slag aan het achterhoofd, een oogenblik zijn bewustzijn. De elektrische vloeistof scheen langs den geheelen trein en op de spooren te loopen. Alle reizigers ondervonden een min of meer hevigen schok; een hunner ontving dien in den regterarm en werd er door naar de overzijde van den waggon geworpen. De conducteur was gedurende eenige oogenblikken geheel verlamd; op het eerstvolgende station werd hij echter door een slok grog van conjak hersteld.

— De Engelsche dagbladen zeggen, dat, als de nu afgezonden troepen naar Indie vertrokken zijn, er een leger van 100 000 man Engelsche troepen zal aanwezig zijn. Intusschen schrijft de *Times*, dat de Engelschen te Calcutta, den 4 Junij, niet meer dan over 27 000 man te beschikken hadden. In Allahabad waren van de 1600 Europesche troepen slechts 900 in dienst.

In een bijzonder schrijven van Djedda wordt nog gemeld, dat tijdens de moordtooneelen, slechts 30 Turksche soldaten in de stad waren. Kort daarna heeft de pacha, met 800 man uit Mecka terugkeerende, de orde hersteld: een detachement van den *Cyclope* heeft de stad doorkruist vereenigd met de Turksche troepen, en de vlaggen van Frankrijk en Engeland dragende. Aan de gedooden is militaire eer bewezen. Door de Turksche autoriteiten was een groot aantal personen in hechtenis genomen.

ASSEN, 20 Julij.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Amsterdam. Maandag, 19 Julij. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* 2½ pCt. 64$^{15}/_{16}$ percent. Dito 4 pCt. 99 percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. 106¼ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. 87$^{7}/_{16}$.

Granen en Zaden.

Koolzaad lager, op het najaar f 528. — Raapolie williger, op zes weken f 49¼. — Tarwe flaauw; 132 ponds nieuwe witbonte Poolsche f 347. Rogge ruim prijshoudend; 127 ponds Pruissische f 215. — Boekweit lager; 126 ponds Holsteinsche f 261. — Haver onveranderd.

Z. M. heeft herbenoemd tot kantonregter te Assen, Mr. *L.* graaf *van Heiden Reinestein*, tot plaatsverv. kantonr. te Assen Mr. *H. Vos*; tot plaatsverv. kantonr. te Meppel Mr. *W. Lunsingh Tonckens*.

— Op de jaarmarkt, den 15 dezer te Meppel gehouden, waren aangebragt 282 koeijen, 87 stuks jongvee, 45 oude varkens en 91 biggen. De koeijen golden van f 109— tot f 21 50, het jongvee van f 7— tot f 16 50, de oude varkens van f 8— tot f 62— en de biggen van f 1— tot f 7.50. De aangevoerde 12438 Ned. ponden boter zijn verhandeld tegen f 1— a f 1.12 het ned. pond. De handel in het ter markt gebragte was zeer levendig; het vee is wel niet tot de vroegere hooge prijzen van de hand gedaan, echter werd meer besteed dan voor een paar marktdagen.

— Men deelt ons mede, dat in den namiddag van Zaturdag j.l., omstreeks vier uur, het huis van *Geert Meijer*, landbouwer te Vrieschelo, geheel is afgebrand.

— De Zomervergadering der Staten van Overijssel is den 15 dezer gesloten. De begrooting der enkel Provinciale uitgaven en inkomsten voor 1859 is in uitgaaf en ontvangst vastgesteld op f 224 839 65.

* **Dedemsvaart**, 16 Julij. Het baggeren der korte of sponturf aan het bovenpand van dit kanaal is met de ze week afgeloopen. Het drooge voorjaar was voor dien tak van nijverheid bijzonder gunstig, zoodat dan ook van de eerste gebaggerde turf reeds eenige ladingen, goed droog, zijn afgeleverd.

* **Gramsbergen**, 16 Julij. Ten bewijze hoe weinig hooi sommige hooilanden alhier opleveren, diene het berigt, dat een landman in deze gemeente van 18 dagwerken slechts twee voeren hooi gewonnen heeft.

* **Deventer**, 17 Julij. Nadat men gedurende bijna twee jaren bezig is aan de oprigting eener gazfabriek op zeer grootsche en kostbare schaal, en men zal in den vorigen winter op de nieuwe verlichting had gehoopt, is heden in den raad besloten, om de olie-leverantie voor de straatverlichting gedurende den winter van 1858—59 op den vorigen voet te doen plaats hebben, omdat in de eerste maanden nog geen gaz te wachten is. Men zal dus niet kunnen zeggen, dat het werk overhaast wordt.

* **Wachtum**, (gem. Dalen) 17 Julij. Heden trok alhier over dit gehucht een vreeselijk onweder. Onmiddelijk aan de boerderij, toebehoorende aan den heer *W. Aling*, sloeg de bliksem in eenen zwaren eik, die van boven tot onderen gespleten werd. Een der bewoners, in de deur staande, meende op dat oogenblik van den grond geligt te worden. In een stuk hooiland, op eenigen afstand gelegen, sloeg de bliksem een gat in den grond. De regen was echter niet overvloedig.

* **Eelde**, 16 Julij. Op de gisteren alhier gehouden jaarmarkt bevonden zich o. a. 139 koeijen en 25 jonge varkens. De koeijen golden van f 29—— tot f 115——, varkens van f 1—— tot f 6——. Voor goede koeijen werden nog al greige koopers gevonden tot goede prijzen. Voor de jonge varkens was de prijs stijgende.

* **Gasselte**, 19 Julij. De werkzaamheden aan den straatweg van Gieten naar Emmen gaan met den meesten spoed vooruit. Gisteren zijn bijna alle werklieden van Odoorn en Emmen alhier teruggekomen, daar de aannemer, naar men zegt, zoo spoedig mogelijk met het leggen van den Mac Adam wil beginnen, om dit najaar den weg klaar te maken tot aan de grens van Odoorn.

* **Veendam**, 16 Julij. In den nacht van Donderdag op Vrijdag jl. is alhier eene brutale daad gebeurd, doordien alstoen in den tuin van den heer *S. Sanders* eene partij tuinvruchten is vernield, boonen en stokken zijn uit den grond gescheurd; de justitie doet onderzoek; 't ware te wenschen, dat men den dader of de daders mogte op het spoor komen.

* De prijzen van den turf te Stads-Kanaal moeten thans zijn, naar men verneemt, als volgt: harde per dagwerk f 40 —, grijmank f 26 tot f 34 —, baggel per stuk f 22— tot f 25 —, blaauwe haardbrand f 26— tot f 28— en dikke fabrijksturf, met inbegrip van den cijns f 48— per vuur; de daghuren zijn geweest voor turfgraven f 1 –15 a f 1 – 25 voor de gravers en 90 ct. a f 1— voor de overigen per dagwerk.

* **Coevorden**, 18 Julij. Gisteren voordemiddag ontlastte zich boven deze gemeente een vrij hevig onweder en sloeg de bliksem op onderscheidene plaatsen in; onder anderen te Steenwijksmoer in een of hut of keet, waar een vrouw en een klein kind er geheel door bedwelmd werden, even buiten deze stad werd een boom letterlijk in het midden geslagen, en te Olthone sloeg de bliksem, terwijl de jeugd aanwezig was, in het schoolgebouw, waar gelukkig slechts eenige schade aan het gebouw veroorzaakt is. Gelukkig hoort men tot nog toe niet, dat op een dezer plaatsen brand is ontstaan, en is men met eenen schrik vrijgekomen.

* Bij de vele voorbeelden van buitengewone prijzen door landerijen in derzelver voortbrengselen in den laatsten tijd opgebragt, kan men ook nog het volgende voegen: Voor eenige dagen werd het zaadgewas van een stuk land van *G. B.* alhier publiek verpacht voor de som van f 197—, welk land voor 10 jaren door genoemden B. voor f 190— was gekocht; terwijl bij dezelfde verhuring

twee dagwerken hooiland voor f 2.25, zegge twee gulden vijf en twintig cents werd verhuurd.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS

Op de onlangs gehoudene vergadering der classe Assen werden, voor de op den 1 Januarij 1859 af te treden bestuursleden, of door overlijden vacant geworden plaatsen, gekozen of herkozen: tot tertius van het lid van het provinciaal kerkbestuur Drenthe *C. Meijer*, predikant te Norg; tot praeses van het classicaal bestuur A. *Maagh Meijer*, predikant te Vries, tot diens secundus *P. H. J. Lulofs*, predikant te Roderwolde; tot scriba *B. Sanders*, predikant te Gasselte, tot diens secundus A. *Brouwer* te Annerveen; tot ouderling J. *Meursing* te Eext, tot diens secundus Mr. W. *H. Hofstede* te Assen; tot secundus van den gecommitteerde W. *Lolcama*, *J. Heerspink*, predikant te Anlo; tot secundus van den gecommitteerde *J. L. Tonckens*, *C. Bolt*, predikant te Grollo c. a; tot secundus van het op te treden lid A. W. *Jansen*, *W. J. Küller*, predikant te Veenhuizen.

— Bij de Synode der Ned. Herv. kerk zijn de aanvragen tot subsidie van hulpbehoevende gemeenten behandeld, en, overeenkomstig de voordragt van de Synodale Commissie, is aan de behoeften van verschillende gemeenten voldoening gegeven, terwijl het uitzigt, zooveel mogelijk, aan andere is geopend, terwijl men ook ten opzigte van nog andere gemeenten afwijzend heeft moeten beschikken. De wensch werd hierbij uitgesproken, dat dit fonds aan zoo veelvuldige aanvragen van waarlijk hulpbehoevende en noodlijdende gemeenten onderstand moge kunnen verleenen, en er zijn maatregelen beraamd en der Synodale Commissie aanbevolen, om hiertoe krachtdadig mede te werken.

De voortzetting van de nieuwe Bijbelvertaling werd met genoegen vernomen. Het verlangen werd daarbij uitgesproken, dat de vruchten van die moeijelijke en gewigtige taak in alle hare volheid door de kerk zouden worden genoten. Ook is het gebleken, dat de Synodale Commissie zeer beduidende vorderingen heeft gemaakt in de verzameling voor den tweeden bundel der Evangelische gezangen, waardoor een bestemd uitzigt op zeer nabijzijnde voltooijing is geopend, waartoe de heeren *D. Pijzel* en W. *P. R. Bouman*, overeenkomstig de daartoe gedane uitnoodiging, hunne medewerking zullen verleenen.

Het plan tot catechetenscholen moest men vooralsnog laten rusten, met den wensch dat de benoodigde middelen daartoe in het vervolg zullen beschikbaar zijn.

Aan eene uitnoodiging, om, nog meer dan tot hiertoe is geschied, van wege de Synode krachtig mede te werken tot afschaffing van den slavenhandel, heeft de Synode, hare belangstelling in de zaak uitsprekende, vermeend tot geene nieuwe maatregelen in deze te moeten overgaan.

* **Bovensmilde**, 19 Julij. Men verneemt, dat door Z. M. den Koning tot hulpprediker alhier is benoemd de kandidaat *Lolcama* te Franeker.

Dragten, 13 Julij. In eene vergadering van floreenpligtigen der Hervormde gemeente alhier, is opgemaakt het navolgend alphabetisch zestal: dd. *Blankstein*, te Midwolde en de Leek; *Boekhoudt*, te Delfzijl; *Cannegieter*, te Metslawier en Nijawier; *Houwink*, te Blokzijl; *Offerhaus*, theol. dr., te Burum en Munnikenzijl; *van Senden*, te Etten en Leur. Drietal: *Blankstein*, *Boekhoudt* en *Offerhaus*, om hieruit eene keuze te doen bij de beroeping van eenen tweeden predikant in deze gemeente.

Ommen, 15 Julij. Bij de hervormde gemeente alhier is beroepen ds *J Binnenweg*, predikant te Harderwijk.

* **Hoogeveen**, 19 Julij. Met zekerheid kunnen wij melden, dat de heer *S. Salomons*, voorzanger en onderwijzer bij de Israeliten alhier, onlangs aan het bestuur der Israel. gemeente te Zwolle te kennen heeft gegeven, dat ZEd. niet meer ter vervulling der vacature aldaar in aanmerking wenschte te komen. Voorzeker eene goede tijding voor de Israel. gemeente alhier! Moge de heer *Salomons* bij voortduring de algemeene achting blijven genieten, die hij sedert zijn verblijf alhier heeft mogen verwerven.

RAADSVERGADERINGEN.

Coevorden, 16 Julij. In de heden alhier gehoudene raadsvergadering kwam onder anderen het volgende in behandeling: Een adres van de heeren A. *Slingenberg* en *H. Hoyting*, concessionarissen van het kanaal van Coevorden naar de groote Vecht, houdende verzoek om het vroeger toegezegde subsidie van f 10 000 tot een subsidie van f 25 000 te verhoogen, teneinde in het te kort der maatschappij (ontstaan doordien de Staten dezer Provincie het reeds zoo lang uitgestelde subsidie eindelijk, ten spijt van alle vroegere beloften, volkomen geweigerd hebben) te helpen voorzien. Met algemeene stemmen werd dan ook deze verhooging van subsidie toegestaan, en werd besloten het benoodigde kapitaal — onder goedkeuring van Ged. Staten — tegen 4 pCt te negociëren.

Tot leden van het stembureau, ter verkiezing van een lid voor de Provinciale Staten op 23 dezer, werden benoemd de leden *Scholten* en *Boll*. Door den Voorzitter werd medegedeeld, dat het vergelijkend examen der sollicitanten naar de betrekking van hoofdonderwijzer alhier zal plaats hebben op Vrijdag den 23 dezer, en worden de leden tot bijwoning van dat examen uitgenoodigd.

REGTSZAKEN

Kantongeregt te Assen.

15 Julij. *Veroordeeld*: J. J. W. arbeider te Kloosterveen en J. M. arbeider te Smilde, wegens het bij den arbeid in de veenen onder de gemeente Assen vuur, aan den wind blootgesteld, aanwezig hebben, ieder tot eene geldboete van f 3 en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag; — G. H. H. landbouwer te Zandberg, gemeente Odoorn, wegens het niet genoegzaam doen bewaken van een brandend perceel veen in de gemeente Odoorn, tot eene geldboete van f 1 en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag; — H. Ch. S. logementhouder te Assen, wegens het, als logementhouder, twee malen nagelaten hebben om aan den Burgemeester der gemeente Assen ten bepaalden tijde te vertoonen het register, voorgeschreven bij art. 475 No. 2 van het wetboek van strafregt, tot twee geldboeten, ieder van f 3 — B. D., veenbaas te Smilde, wegens 1o. het ontsteken van vuur in een veld onder de gemeente Assen op plaatsen, waar hetzelve tot de eigendommen van anderen kan overloopen, zonder vóórafgaande behoorlijke kennisgeving en 2o. het niet behoorlijk wacht doen houden bij het door hem ontstoken veld tot na de blussching, tot 2 geldboeten, ieder van f 3 en subsidiaire gevangenisstraf voor iedere boete van 1 dag, — G. B., landbouwer te Peelo, wegens het feit, hierboven sub 2o. gemeld, tot eene geldboete van f 3 en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag.

Kantongeregt te Meppel.

H. D., H. K., J. P. en J. P., te Meppel en J. V. en H V. te Ruinerwold, gedagvaard wegens het maken van nachtelijk burengerucht, vrijgesproken; — J. J. P., A. P. en W. d. V. te Meppel, de eerste wegens het door een tapper in de gemeente Meppel niet waarschuwen van de politie, dat er des avonds na elf ure nog gasten in zijne tapperij aanwezig waren, en de beide anderen wegens het verblijven in eene tapperij in de gemeente Meppel, des avonds na elf ure, veroordeeld, de eerste in eene boete van f 5, de beide anderen in eene boete van f 2 50 en ieder in eene subsidiaire gevangenisstraf van een dag; — H. J, G. B. en G. E. te Meppel, de eerste wegens het door een tapper in de gemeente Meppel niet waarschuwen van de politie, dat er des avonds na elf ure nog gasten in zijne tapperij aanwezig waren, en de anderen wegens het verblijven in eene tapperij in de gemeente Meppel, des avonds na elf ure, veroordeeld, de eerste in eene boete van f 5, de beide anderen in eene boete van f 2 50 en ieder in eene subsidiaire gevangenisstraf van een dag; — H. H. te Meppel, wegens twee overtredingen daarstellende, het door een slaapsteehouder niet regelmatig bijhouden van het nachtregister, veroordeeld in twee boeten, ieder van f 3; — T. S. te Meppel, wegens het door een slaapsteehoudster niet regelmatig bijhouden van het nachtregister, veroordeeld in eene boete van f 3; — T. S. te Meppel, wegens gelijke overtreding, in eene boete van f 3; — H. H. te Meppel, wegens gelijke overtreding, in eene boete van f 3, — A. B. te Meppel, gedagvaard wegens gelijke overtreding, vrijgesproken; — K. t. H. te Meppel, gedagvaard wegens gelijke overtreding, vrijgesproken; — A. W. B. te Ruinerwold, gedagvaard wegens het begraven van lijken, na den vijfden dag na het overlijden, vrijgesproken; — R M., G H., M. d. G., M. A. en J. K., te Meppel, wegens het maken van nachtelijk burengerucht, veroordeeld ieder in eene boete van f 6; J H H B en B. d. G. te Meppel, wegens gelijke overtreding, veroordeeld ieder in eene boete van f 6; — M. S. en R. v. A., gedagvaard wegens het gaan over eens anderens grond, bezet met rijpende vruchten, zonder daarop regt te hebben, de eerste veroordeeld in eene boete van f 3 en de andere vrijgesproken.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Kiezers!

Door het overlijden van den heer *N. A. Blom* te Meppel is eene plaats in het collegie der Provinciale Staten van Drenthe opengevallen, die op vrijdag den 23sten Julij e.k. zal worden vervuld.

Meer dan ooit bestaat er bij de veelvuldige plannen voor de ontwikkeling van den bloei dezer provincie, die onze tijd kenmerkt, behoefte, onder de Prov. Vertegenwoordiging leden te tellen, toegerust niet alleen met grondige kennis nopens alles wat de wezenlijke belangen der provincie betreft, maar leden ook, van wie men met grond kan verwachten, dat zij de waarachtige belangen der provincie met den meesten ijver, opregtheid en belangeloosheid zullen behartigen; kortom, mannen, wier bekende regtschapenheid den kiezers waarborg is, dat zij zich in geenerlei omstandigheden door persoonlijke of plaatselijke belangen van het algemeen belang der provincie zullen laten afleiden.

Een groot aantal kiezers uit de gemeente Hoogeveen en omstreken, hiervan doordrongen, hebben bij de aanstaande verkiezing voor een lid der Staten het oog geslagen op den heer Mr. *J. L. Tonckens*, Notaris te Hoogeveen, wien zij de vrijheid nemen hunne medekiezers bij dezen ten zeerste aan te bevelen, daar zij de volle overtuiging hebben, dat deze al datgene in zich vereenigt, wat hierboven als vereischte voor een waardig lid der Provinciale Staten is opgegeven.

Behalve dat de heer *Tonckens*, wiens vader eene reeks van jaren met eere zitting had in het Collegie van Gedeputeerde Staten, reeds daardoor in zeker opzigt de meeste aanspraak had op eene benoeming tot lid der Staten, gelooven wij, dat men bezwaarlijk iemand zal vinden, die door meerdere kennis van de belangen der provincie, door meerdere regtschapenheid en onbaatzuchtigheid, eene betere keuze zoude aanbieden. Wij achten ons dan ook verzekerd, dat de keuze van den heer Mr. *J. L. Tonckens* bij geen der kiezers eenige bedenking zal geven, en daar voor zoover wij weten, in geen der dagbladen tot hiertoe iemand anders is aanbevolen, zoo noodigen wij de kiezers dringend uit, niet alleen getrouw ter stembus op te komen, maar ter voorkoming van versnippering van stemmen, eenparig hunne stemmen uit te brengen op

Mr. J. L. TONCKENS,
Notaris te Hoogeveen.

EENIGE KIEZERS

Een aantal kiezers uit de gemeente Hoogeveen en omstreken zullen op aanstaanden vrijdag voor de verkiezing van een lid in de Staten van Drenthe hunne stemmen uitbrengen op den heer Mr. *J. L. Tonckens*, Notaris te Hoogeveen, over wiens bekwaamheden tot genoemde betrekking zij het overbodig achten in dezen te treden of uit te weiden, als genoegzaam in 't geheele Hoofdkiesdistrict bekend.

En bovendien medekiezers! zij achten zich zedelijk gehouden op genoemden heer te stemmen en hem zitting te doen nemen in een collegie, waarvan zijn waardige vader — nu wijlen Mr. *J. Tonckens* te Westervelde — eene reeks van jaren een werkelijk sieraad was. Medekiezers! zoo gij met ons op vrijdag den 23 Julij e. k. trouw ter stembus opkomt, uit uwe eigene oogen ziet, en U door geene mystificatien bij den neus laat pakken, stem dan met ons op den heer

Mr. J. L. TONCKENS,
Notaris te Hoogeveen.

MEPPEL, 19 Julij 1858.

WelEdele Heer!

De Burger-Kiesvereeniging te Meppel heeft tot haren kandidaat gesteld de heer Mr. *E. Roelink*, advocaat te Meppel, als lid der Provinciale Staten.

Om zijne bekende onafhankelijkheid, goede trouw en belangeloozen ijver voor alles wat nuttig is, wordt hij ook aan alle kiezers in het kiesdistrict Hoogeveen aanbevolen, en deze verzocht vrijdag a.s. hunne stembiljetten in te vullen met den naam van

Mr E. ROELINK
te Meppel.

Bij de verkiezing van een lid voor de Provinciale Staten van Drenthe, achten zich eenige kiezers in het hoofdkiesdistrict Hoogeveen verpligt, de kiezers bij deze stemming ten zeersten attent te moeten maken op den WelEd. heer

A. ZEPER,

daar ZEd. in zijne hoogstgewigtige betrekking steeds toont de belangen van Drenthe te kennen, en met energie dezelve te behartigen; daardoor heeft hij aanspraak, om in de vergaderzaal der Provinciale Staten zitting te nemen.

Derhalve, kiezers! alleen door eenparig uwe stemmen op Vrijdag den 23 Julij e k. op den heer *A Zeper* alhier uit te brengen, zal het district Hoogeveen wederom gelijk gesteld worden met dat van Meppel, hetwelk tot hiertoe altijd meer vertegenwoordigde afgevaardigden had.

Hoogeveen, 19 Julij 1858.

Eenige kiezers.

ERRATUM.

In de in het vorig nummer opgenomene advertentie van het huwelijk van den heer *A. L. van Tienen* met mej. *de Klerk* staat abusievelijk *P. L. de Klerk*, moet zijn *P. D. de Klerk.*

Advertentien.

Getrouwd:

N. ENGELHARD SERVATIUS
en
M. G. KIJMMELL.

Havelte den 15 Julij 1858.

Heden morgen overleed, tot diepe droefheid van mij en mijne kinderen, mijne geliefde echtgenoote ROELFINA JEICHINA PRINS, in den ouderdom van bijna 43 jaren, en na eene echtvereeniging van ruim 16 jaren.

Gasselter-Nijeveen den 15 Julij 1858.

T. H. HUGES.

GEWONE

VERGADERING

van 't Departement Assen der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, op Woensdag den 21 Julij 1858, des avonds te zeven uren.

Te behandelen zaken: Over de oprigting eener gymnastieschool; verslagen wegens de herhalingschool; de spaarbank; en de leesbibliotheek; en verkiezing van een afgevaardigde.

Namens 't Bestuur,
A Th. HOSTEIJN, Secretaris.

In eene bijeenkomst van KIEZERS, tot het doen eener goede keuze van een ***LID voor de Prov. Staten***, is als KANDIDAAT gesteld de heer ***J. G. DE JONGE*** te Hoogeveen, een man, geheel onafhankelijk, toegerust met veelzijdige kennis, rijpe ervaring en grondig bekend met de behoeften van Koophandel, Scheepvaart, Landbouw, Verveening enz. enz., weshalven in het algemeen belang van Drenthe, met alle onpartijdigheid, wordt aanbevolen en verzocht, om op Vrijdag den 23 Julij, bij de verkiezing voor een LID der Provinciale Staten in Drenthe de stem uit te brengen op den heer

JAN GERRITS DE JONGE.

De ***KIEZERS-VEREENIGING*** te Meppel en omstreken heeft tot haren KANDIDAAT gesteld, voor een Lid der Provinciale Staten van Drenthe, de heer ***JOHANNES SEMLER***, *Ontvanger der Registratie te Meppel*, en worden mitsdien de Kiezers uitgenoodigd, om hunne stemmen uit te brengen, bij de verkiezing van een ***LID* voor de Provinciale Staten in Drenthe**, den 23 Julij a. s., op den Heer

Johannes Semler,

Ontvanger der Registratie te Meppel.

R. TIMMER, *Secretaris.*

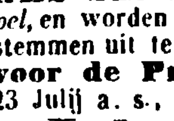

Bij den ondergeteekende wordt heden avond eene extra vette ***KOE*** geslagt, waarvan ieder morgen naar genoegen kan worden bediend; door de daling der prijzen van het vee, wordt van af heden bij den ondergeteekende de prijs van het ***beste Rundeleesch*** gesteld op ***25 cent*** het ½ Ned. pond, waaronder ook ***beafstuk*** en ***lapjes*** is begrepen, en het ***rundvet*** op ***35 cent.***

Assen den 20 Julij 1858.

J. S. HIEGENTLICH,
Vleeschhouwer.

Wordt gevraagd:

Een **MOLENAARSKNECHT**, zijn werk verstaande, om met 1 Augustus of eerder in dienst te treden. Men vervoege zich in persoon of met franco brieven bij

F. SCHUURMAN
te Assen.

Wordt verlangd in de openbare School te *WOLVEGA*, een

HULPONDERWIJZER,

tegen eene vaste jaarwedde uit de Gemeentekas van f 200 00.

SOLLICITANTEN gelieven zich, hetzij in persoon, hetzij met gefrankeerde brieven, binnen 14 dagen bij den BURGEMEESTER dezer Gemeente aan te melden.

Wolvega den 17 Julij 1858.

Burgemeester en Wethouders van
Weststellingwerf,
J SICKENGA
METZLAR, Secretaris.

Ten overstaan van Mr. J. W. QUINTUS, Notaris te Groningen, zal, op DONDERDAG den 19den Augustus 1858, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein R. ABELS, te Haren, publiek worden verkocht:

De **BUITENPLAATS** ***MIDDELHORST***, bestaande in HEEREN BEHUIZING met ruime SCHUUR en STALLING, benevens grooten TUIN, ARBEIDERSHUIS en TUIN, en onderscheidene BOUW-, WEIDE, HOOI- en BOSCHLANDEN, te zamen ruim 20 Bunders, gelegen op de Middelhorst, onder Haren, in zoodanige Perceelen als omschreven is in de *Groninger Courant* van den 18den Julij 1858.

Om te aanvaarden de Gebouwen en de Groenlanden op den 1sten Nov. 1858; de Bouwlanden dadelijk nadat dezelve van de Vruchten zijn ontbloot; en de Tuin van perceel 1 op Gregorie 1859 Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag; echter met toestemming van den Notaris ook op vroegeren tijd.

BOELGOED VAN BIJEN.

HANS DAS en LAMMERT G. BROUWER zullen op Donderdag, 29 Julij 1858, des nademiddags ten 2 ure, ten huize van de Weduwe EGBERT HENDRIKS BOKTER, op het westeinde te Oldeberkoop, verkoopen:

33 korven beste ***BIJEN***, benevens een ***BIJENHOK***.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Assen zijn voornemens, om op Woensdag den 21 Julij e.k., des middags ten 12 ure, over te gaan tot de

aanbesteding van

het dempen van een gedeelte der Noordercingelgracht, van af het gedempte gedeelte tot aan het huis, bewoond door den Rijksopzigter **Hemmes**; alles volgens bestek en voorwaarden, welke van af Maandag morgen 9 uur tot aan de Aanbesteding, ter Secretarie ter inzage van gadingmakenden zullen voorliggen.

Inlichtingen te bekomen bij den Opzigter der Gemeentewerken.

Assen den 14 Julij 1858.

Burgemeester en Wethouders,
G. P. SERVATIUS,
I. B.
De Secretaris,
G. L. W. VOS.

FIJNE

Genua- of Tafel-Olie.

HERMAN VAN DEVENTER te Zwolle Hoofd-Dépôthouder voor het Koningrijk der Nederlanden, adverteert door dezen, dat de **GENUA OLIE** van de HH. SERIJ PELZ en COMP. te Genua te bekomen is aan het Hoofd-Dépôt á **70** Ct. en in de onderstaande Dépôts à **75** Ct. per Flesch.

Amsterdam, G. M. DIEPERINK,	s Hage, Geb. LAMPE.
Arnhem, G. I. DE ROOS Jr.	Harlingen, F. G. RIKKERS.
Assen, G. G. LAMBERS.	Hoogeveen, P. VAN VELZEL.
St. Anna Parochie, H. K. TERWERDA.	Kampen, D. J. en A. STIBBE Jz.
Appingedam. F. E. WIERSUM	Loppersum, L. NIEVEEN.
Almelo, wed. R. STEENBERGEN.	Meppel, J. DE VRIES Mz.
Bolsward, F. V. D. PLAATS.	Rotterdam, H. F. SEPMEIJER
Coevorden, C. J. VAN DER SCHEER.	〃 A. KUILENBURG
Delfzijl, H. ROELFSEMA.	Sneek, wedw. L. MEIJER.
Finsterwolde, A. MARTENS.	Sappemeer, L. K. DIJKHUIS
Franeker, N. J. KIERS.	Utrecht, J. M. PORTON.
Groningen, E. C. SISSINGH.	Wildervank, E. D. HULSINK
〃 A. WITTE.	Zwartsluis, L. D. J. THORBECKE

Aanvrage om Dépôts *franco* aan het Hoofd-Dépôt.

De flesschen zijn allen verzegeld met het cachet en voorzien van de handteekening van HERM. VAN DEVENTER.

MEPPEL-ZWOLSCHE STOOMBOOTVAART

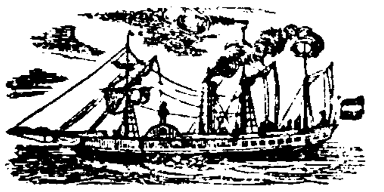

VOOR **PASSAGIERS** EN **VRACHTGOEDEREN**,

DAGELIJKS, UITGEZONDERD ZONDAGS,
van ***Zwolle*** 's namiddags 4 uur,
〃 ***Meppel*** 's morgens half 7 uur,
des Vrijdags morgens half zes uur van ***Meppel***, in correspondentie met de **Rhijn- & IJssel Zwolsche** en **Harlinger Stoomboot-Maatschappij**, met de **Diligence** van de heeren VAN GEND en LOOS etc. etc.

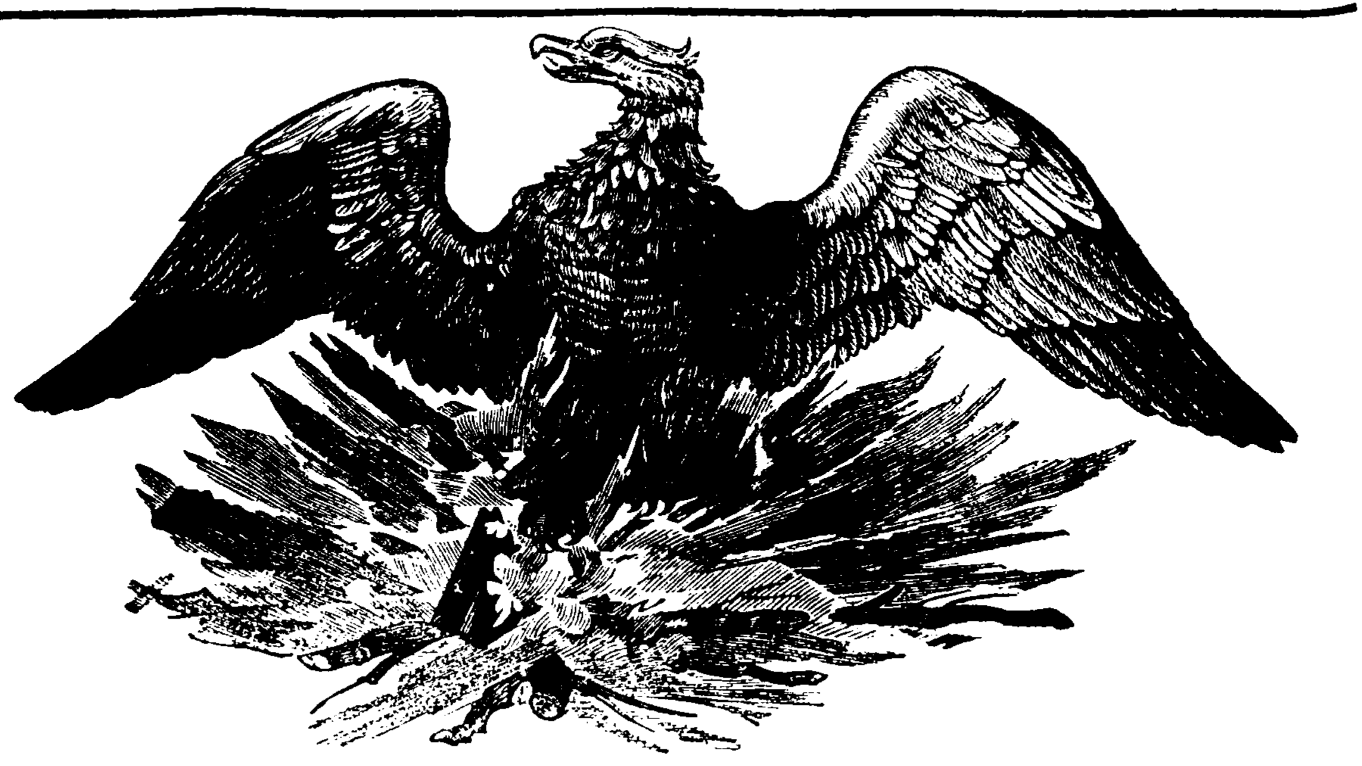

DE ADELAAR.

Brandwaarborg-Maatschappij.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

Kantoor: Keizersgracht bij de Hartenstraat K K No. 346.

Deze MAATSCHAPPIJ verzekert tegen **BRANDSCHADE** en de gevolgen van dien, alle soorten van **ONROERENDE** en **ROERENDE GOEDEREN**, en zulks tegen vaste onderlinge Premiën, welke ***door de geringe Administratie-Kosten, die de Directeur geniet***, zeer laag zijn gesteld, als: ***WOONHUIZEN*** per duizend gulden jaarlijks ƒ 0 50; ***INBOEDELS*** ƒ 0 75; ***WINKELHUIZEN*** van ƒ 0.60 tot ƒ 0.80; ***WINKELGOEDEREN*** van f 0 80 tot ƒ 1.25; ***BROODBAKKERIJEN*** en ***LOGEMENTEN*** ƒ 1.—; ***PAKHUIZEN*** ƒ 1.—; ***FABRIEKEN*** en ***WERKPLAATSEN*** van ƒ 1.— tot ƒ 4.—; ***BOERDERIJEN, OOGSTEN, VEE enz.*** van f 1 00 tot f 3 00; ***WINDMOLENS*** van ƒ 2.50 tot ƒ 5.—; ***FABRIEKEN*** werkende met *stoom* van ƒ 5.— tot ƒ 7.50 enz. enz.

Onder deze Premiën zijn de Administratiekosten begrepen, terwijl geen Inleggeld wordt gevorderd.

Hoe algemeen de bijval is, welke deze Maatschappij ondervindt, blijkt daaruit, dat gedurende de twee jaren, dat zij in werking is (van 1 Januarij 1856 tot 31 December 1857) in dezelve is deelgenomen voor een kapitaal van

circa ELF MILLIOEN GULDEN.

Reglementen, Tarieven en alle verdere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore der MAATSCHAPPIJ, alsmede in de provincie *DRENTHE* bij de Agenten H. H. MENNES te *Eelde*, H. ADAMS te Gasselter-Nijeveen, R. BRUNSTING te *Smilde*, J. H. VAN GREVENSTEIN te Dalen, O. BENING te Westerbork en H. TILLEMA te de Wijk.

Zij, die als ***correspondent-taxateurs*** wenschen in aanmerking te komen, kunnen zich in persoon of met vrachtvrije brieven, bij den Agent H. H MENNES, aanmelden.

De DIRECTIE der **BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ** ***„ARCHIMEDES,"*** gevestigd te DELFT, heeft aan hare Agenten verzonden het ***34ste vervolg van de Naamlijst der Deelhebbers en Staat der Maatschappij***, waaruit blijkt, dat zij sedert hare oprigting (1o Januarij 1850) voor ongeveer **ZEVENTIG MILLIOEN GULDEN** verzekeringen gesloten, en ruim **TWEE HONDERD VIJFTIG DUIZEND GULDEN** brandschade uitbetaald heeft.

Zij assureert, zoowel in **onderlingen waarborg**, als tot zeer billijke **vaste premiën**, te weten: partikuliere woonhuizen der eerste klasse f 0 75, inboedels f 0 90, winkelhuizen f 0,80 á f 1.—, koopmans-goederen f 1.— á f 1.25 per mille 's jaars, enz.

Inlichtingen en tarieven zijn te bekomen bij de Agenten in de voornaamste plaatsen des rijks.

Aanvragen om het Agentschap, franco, vergezeld van voldoende aanbeveling, aan de Direktie voornoemd.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 Julij. TARWE stil.; 130 ℔ nieuwe bonte Poolsche f 330; 129 ℔ roodb dito f 320; 127 ℔ oude bonte dito f 322; 131 ℔ Pommer f 318; 124 ℔ Norder f 235. - ROGGE in een doen; 126 ℔ nieuwe Pruissische f 212; 121 ℔ Holsteinsche f 186, 119 ℔ Archangel f 186; 116, 118 ℔ nieuwe Petersburger f 178, 182. — GARST lager afgegeven; 112 ℔ Deensche f 185. — KOOLZAAD prijshoudend; Fransch £ 78½; Bombay £ 66; Deensch £ 87½; Polder f 15½; op 9 vaten Olie dadelijk £ 87½; in Aug. f 88; Oct. en Nov. £ 89. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk prijshoudend, op levering nagenoeg onveranderd; op 6 weken f 49; Vliegend f 47¾: 1o. Sept. f 48⅛, ¼; Oct. f 48⅜, ½; Nov. f 48⅝, ¾; Dec. f 48⅞, 49. — LIJNOLIE prijshoudend; op 6 weken f 37¼; Vliegend f 36; 1o. September f 37; October f 37¼, ½; Nov. f 37½, ¾; December f 37¾, 38, — HENNEPOLIE op 6/w. f 40¼; Vliegend f 39. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 100 a f 105. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 12½ a f 15.

SCHIEDAM, 16 Julij. MOUTWIJN f 16¼ per vat contant met meer handel. — JENEVER 100 pct. Amst. proef f 19¾ a f 20¼ per vat contant bij partij.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1858.

	pCt.	16 Julij.	17 Julij.
Nederl W.S.	2½	64 11/16	64 13/16
——	3	77	77¼
——	4	98¾	98⅞
Amort. Synd.	3½	93½	93¾
Handelm.	4½	134¼	134½
O. I. Leening	4	98	
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	4½	101	
Ned. B.			164¼
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl. Hope	5	106⅜	106⅜
Dito 1831/33	5		92
Cert. 1840	4	87 11/16	87⅝
—— Stieglitz	4	87 9/16	87⅝
—— Nieuwe	4		
—— 5e Serie	5	98¾	98 13/16
—— 1855 6eS,	5	102	102 3/16
—— van Ass.	6	67	67⅜

	pCt.	16 Julij.	17 Julij.
Polen,			
Aand. fl 500	ƒ	153¼	
Obl.	4	81½	81½
Spanje, Obl.	1½	27 3/16	27¼
Obligatien	3	43⅞	
Binnenl.	3	38⅜	38⅜
Amortisable		8½	
Bewijz. Coup.			
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	77	77
—— ——	4		
—— Metal.	5	75 15/16	75⅛
— RenteA.	5	87 1/16	87 1/16
— Nation.	5	76 3/16	76¼
—— ——	2½	38⅝	38¾
Belgie, Cert.	2½		
Rothschild	2½	53⅛	53
Portug., Obl.	3	46⅜	46 9/16
Brazilien	5		99¾
Weener aandeelen	4		313½

16 Julij. Met uitzondering van de Nationale fondsen, die op nieuw williger waren, was de markt overigens algemeen iets flaauwer gestemd.

17 Julij. De Nationale fondsen waren wederom iets williger.

Van de Buitenlandsche fondsen sluiten de Oostenrijksche die aanvankelijk trager waren, williger.

Voor Portugesche werden mede betere prijzen bedongen. Overigens waren de variatiën weinig beteekenend.

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** te ASSEN.

BIJBLAD No. 4, behoorende bij de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 22 Julij 1858.

UITVOERIG UITTREKSEL

UIT HET VERSLAG VAN GED. STATEN DER PROVINCIE DRENTHE AAN DE STATEN VAN DAT GEWEST, *uitgebragt in de Zomervergadering van* 1858.

Vervolg van no. 82.

HOOFDSTUK VIII.

Armwezen.

Algemeene toestand.

Het jaar 1857 onderscheidt zich van vele der voorgaande jaren door den bijzonder gunstigen toestand van het armwezen. Uit bijna alle gemeenten wordt die verblijdende staat van zaken vermeld; en de in dit hoofdstuk voorkomende cijfers bevestigen die mededeelingen. Ware 't alleen de statistiek van 't armwezen, die deze gunstige uitkomsten aanwees, wij zouden die niet met volledig vertrouwen vermelden, omdat hare opgaven, gelijk wij vroeger reeds meermalen hebben te kennen gegeven, ons voorkomen gemakkelijk te kunnen falen. Wij willen niet in eene herhaling treden van de redenen, die ons tot dit wantrouwen in de resultaten der statistiek hebben geleid, maar nemen de vrijheid, daaromtrent naar onze vroegere verslagen te verwijzen, er alleen bijvoegende, dat de sedert opgedane ondervinding ons in ons gevoelen ten aanzien van het gebrekkige dier statistiek voor de kennis van den omvang der armoede heeft bevestigd.

Hoofdoorzaken van voor- of achteruitgang.

Maar voor 1857 wordt de gunstige toestand van 't armwezen niet alleen door de statistiek aangewezen, doch ook van elders in menig opzigt bevestigd. Indien wij ook de oorzaken, die op de armoede haren invloed plegen uit te oefenen, nagaan, dan valt het gemakkelijk de feiten en omstandigheden aan te wijzen, welke dien gunstigen invloed hebben te weeg gebragt.

Als van zelf vestigen wij in de eerste plaats de aandacht op de weêrsgesteldheid. De zachtheid van het weder gedurende de wintermaanden van 1857 was opmerkelijk. Alleen in 't begin van 't jaar moest de veldarbeid, gedurende slechts weinige weken, blijven rusten wegens ingevallen vorst. Overigens kon er, het geheele jaar door, op het veld, op den akker en in den grond gewerkt worden, gelijk dan ook allerwege geschiedde. De gunstige resultaten van den landbouw in de voorafgegane jaren gaven een groot vertier. Hierbij kwam, dat de oogst, hoewel niet bijzonder gunstig, toch met betrekking tot geen enkel belangrijk verbouw geheel mislukte, en geene nijverheid in dit gewest, voor zooveel ons bekend is, aan het kwijnen geraakte. Integendeel zelfs, overal was leven en beweging, nog vermeerderd door de uitvoering van verscheidene werken van openbaar nut, zoodat allerwege de handen, die tot arbeiden geschikt waren, werk konden vinden.

Dit alles werkte natuurlijk gunstig terug op de lagere standen: niet het minst eene verhooging van arbeidsloonen in meest alle bedrijven, die het natuurlijk gevolg was van de meerdere vraag naar arbeid.

Ook mag niet uit het oog worden verloren, dat de noodzakelijkste levensbehoeften lager in prijs waren, dan vroeger gedurende eenige jaren 't geval geweest is. Althans gedurende een groot gedeelte van 't jaar was de duurte der meeste levensmiddelen minder: dit had ten gevolge zoowel, dat de mindere man te beter in eigen behoeften kon voorzien, als ook, dat de bedeelingen voor de armbesturen minder kostbaar waren.

Onder de hoofdoorzaken van den vooruitgang noemen wij den invloed van de wet tot regeling van 't armbestuur niet. Gesteld al, die invloed was gunstig, dan nog kan die moeijelijk nevens de opgenoemde als eene der oorzaken van vooruitgang worden genoemd. De opgenoemde oorzaken werken direct: de invloed der wet kan slechts als meer verwijderde oorzaak werken; voor het openbaar worden van de gevolgen dier werking wordt ook meer tijd gevorderd, dan nu nog sedert de invoering der wet van 28 Junij 1854 verloopen is. Maar bovendien is de werking der wet zoover daarvan nu reeds blijkt — niet in alle opzigten gunstig te noemen.

De getuigenissen der Gemeentebesturen omtrent die werking loopen sterk uiteen, zoozeer zelfs, dat zij hier bepaald gunstig, elders in tegendeel geheel ongunstig genoemd wordt. Dit verschil vindt, meenen wij, zijne verklaring eensdeels in bijzondere omstandigheden, aan sommige gemeenten eigen, ten andere in niet juiste onderscheiding van 't geen hetzij middellijk, hetzij onmiddellijk gevolg is van de wet en 't geen het gevolg is van oorzaken, buiten de wet gelegen; — eindelijk in verschil van opvatting en beschouwing. Kan dit verschil ook al gereedelijk worden verklaard, het veroorzaakt niettemin, dat wij ten dezen door de berigten der Besturen tot geen bepaald besluit worden geleid.

De volgende beschouwingen gronden zich dan ook meer op eigene waardering der ons bekend gewordene feiten, dan op die der besturen.

Tot vestiging van een gegrond oordeel over de werking der wet, willen wij in de eerste plaats nagaan, in hoever haar hoofdbeginsel, dat de ondersteuning der armen wordt overgelaten aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, in de practijk eene waarheid is of wordt. In deze provincie is 't getal instellingen van bijzonderen aard onbeduidend; de bedeeling der armen moest derhalve door de kerkelijke armbesturen geschieden. Doch wat heeft er plaats? In vele gemeenten wordt die bedeeling, meerder of minder, met betrekking tot sommige categorien van armen, door die Besturen geheel nagelaten, zoodat de burgerlijke administratiën, haars ondanks, gedwongen worden, die taak op zich te nemen. Alléén in *zeer weinige* gemeenten van 't gewest belasten de diaconiën zich met de geheele armzorg; in de meeste *beperken* zij, gebruik makende van hare vrijheid en onafhankelijkheid, die zorg zoodanig, dat b.v. de armen, die elders domicilie van onderstand hebben, door hen geheel worden losgelaten, of ook, dat de kosten van eigen armen, in andere gemeenten verpleegd, die der verpleegden in de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid en der onveroordeelde kinderen in de gevangenissen enz. door hen ten laste van de burgerlijke gemeente gelaten worden. In enkele, doch gelukkig meer zeldzame gevallen, zijn de burgerlijke gemeenten genoodzaakt, een nog grooter deel der armzorg op zich te nemen.

't Meest algemeene is in dit gewest, dat de kerkelijke armbesturen zich aan de verpleging van die behoeftigen in de gemeente onttrekken, welke, naar de wet, elders hun domicilie van onderstand hebben. De oprigting der beide in de provincie bestaande burgerlijke armbesturen is grootendeels mede daardoor noodzakelijk geworden. En wel verre, dat die strekking zou verminderen, schijnt zij, in tegendeel, zich nog uit te breiden. Dit is, volgens de opmerking van een paar Besturen, de eerste stap tot het onontbeerlijke van burgerlijke armbesturen. In zooverre dus is ook de werking der wet niet gunstig, dat de vrijheid en onafhankelijkheid der kerkelijke arminstellingen, gelijk daarvan gebruik gemaakt wordt, de kiem in zich bevat van een armbeheer door de burgerlijke gemeenten. Het is wel waar, dat de Gemeentebesturen en de instellingen sub *a* en *d* van art. 2 der wet genoemd, geheel vrij zijn; zij kunnen de bedeeling weigeren; maar het kan niet uitblijven, of redenen van menschelijkheid en medelijden zullen door burgerlijke besturen onderstand doen toewijzen, waar eene bloote policiezorg daartoe niet raden zou. Onzerzijds trachten wij het begrip van vrijheid levendig te houden en op te wekken, zooveel wij kunnen. Zoo worden voetstoots door ons afgewezen alle verzoeken, niet alleen waarvan de strekking is, om onzen invloed op eenig bestuur aan te wenden tot het doen verstrekken van onderstand, maar ook die (en hierin verschilt onze handelwijze geheel van die, welke door de Hooge Regering gevolgd wordt), waarbij door behoeftigen zelve de uitwijzing van hun domicilie van onderstand wordt gevraagd. Wij gaan uit van het denkbeeld, dat vroeger, door het menigvuldig ingrijpen der administratieve magt, de zaak der bedeeling zachtkens aan is geworden eene zaak van verpligting, *althans als zoodanig beschouwd*, en dat dit thans niet weder plaats vinde, daartegen meenen wij, zooveel wij kunnen, te moeten waken.

Dat niet de instellingen van weldadigheid, maar de burgerlijke gemeenten sommige of alle kosten, hierboven genoemd, dragen, is, naar ons inzien, niet onbepaald het uitvloeisel van misbruik van de den diaconien verleende vrijheid. Buiten den invloed, dien de kerkelijke reglementen, waarop eenige diaconien zich beroepen, in dit opzigt uitoefenen, werkt ook nog eene andere oorzaak. Enkele dier instellingen zijn, om financiële redenen, gedwongen, zich zooveel mogelijk te ontlasten, omdat de liefdadigheid haar niet in staat stelt tot het dragen van alle kosten der armzorg. Waar dit laatste plaats heeft, kan het tot bewijs strekken, dat niet zoo geheel wordt beantwoord aan het vertrouwen des wetgevers, die zich van de kerkelijke en bijzondere weldadigheid bij vrije werking, eene groote mate van ontwikkeling had voorgesteld. — Wij willen hiermede volstrekt niet te kennen geven, dat, sedert de invoering der wet, de liefdadigheid zich in dit gewest minder werkzaam zou hebben betoond: wij willen alleen constateren, dat de wet op haar, in het bedoeld opzigt, geen invloed heeft uitgeoefend: de liefdadigheid, die uit een christelijk beginsel werkt, schijnt ons toe, ook moeijelijk door den teugel der wet te kunnen worden bestuurd.

Steekt Drenthe waarschijnlijk, in een en ander opzigt, bij andere provincien nog gunstig af; is de toestand van 't armwezen hier, voor het tegenwoordige, geenszins zorgwekkend; begrijpen alsnog vele diaconien hare schoone roeping overeenkomstig het denkbeeld des wetgevers; zijn ook de subsidien uit de gemeentekassen hier nog betrekkelijk gering, — wij mogen, *vooral met het oog op de gunstige tijden en de weinig bezwarende omstandigheden der laatste jaren*, toch niet voorbijzien, dat in Drenthe de toepassing van het hoofdbeginsel der wet vooralsnog volstrekt geen voortgang maakt, en in zooverre de werking der wet niet gunstig kan heeten.

Gaan wij verder de wetsbepalingen omtrent het domicilie van onderstand na, dan is het ons gebleken, dat in 1857 het aantal geschillen over dat domicilie eenigzins kleiner is geweest, dan wel vroeger het geval was. Dit kan zijn toevallig: is het echter een gevolg van de werking der tegenwoordige wet, 't geen wij niet willen toestemmen noch ontkennen, dan voorzeker is dit geen ongunstig resultaat.

Minder gunstig is, wat berigten van Gemeentebesturen vermelden, dat de gemeenten somtijds bezwaard worden met kosten voor personen, elders in onderstand opgenomen, die geheel vreemd geworden zijn aan de gemeente, ofschoon zij hunne geboorteplaats is. Dit bezwaar wordt te meer gevoeld, daar op vele plaatsen nog ligtvaardig en niet altijd op de zuinigste wijze tot het bedeelen van vreemde behoeftigen wordt overgegaan. Hierover doen althans vele gemeentebesturen nog luide klagten hooren. Wij mogen echter niet uit het oog verliezen, dat, welk stelsel omtrent de bepaling van een domicilie van onderstand men ook hebbe, elk daarvan andere, zijne eigene bezwaren zal opleveren. En het blijft de vraag, of, met het oog daarop — de bij 't aangenomene stelsel ondervondene bezwaren — bezwarend zijn te noemen.

Van voorbijgaanden aard zijn, naar wij hopen, de misbruiken, die van de overgangsbepaling van art. 36 gemaakt worden; zoomede de moeijelijkheden, die de gemeenten ondervinden in het terug erlangen van voorgeschotene verplegingskosten. Zooveel wij kunnen, trachten wij te gemoet te komen, waartoe art. 72 der wet ons van tijd tot tijd de gelegenheid opent, en waarin wij door onze ambtgenooten in andere provincien en deze ook wederkeerig door ons ondersteund worden.

Dat de briefwisseling, ingeval een arme, die in eene andere gemeente domicilie van onderstand heeft, in bedeeling wordt opgenomen, gewoonlijk zeer omslagtig is, waarover een der Gemeentebesturen zich beklaagt, nemen wij gaarne als gegrond aan; doch dit is, naar ons inzien, een niet te voorkomen gevolg van de waarborgen, welke de wetgever gemeend heeft, in 't belang van het onderstandsdomicilie te moeten stellen, en welke, verre van overbodig, in tegendeel dikwerf nog onvoldoende bevonden zijn.

Middelen tot leniging of vermindering van armoede.

Thans naar de ons voorgeschrevene volgorde van te behandelen onderwerpen overgaande tot de aanwijzing van de middelen, welke tot vermindering der armoede werden aangewend, en den invloed, daardoor uitgeoefend, moeten wij verklaren, daaromtrent weinig bepaalds te kunnen mededeelen. De krachtigste middelen zijn voorzeker de verstandelijke, zedelijke en godsdienstige ontwikkeling van 't algemeen; doch deze werken niet op het eigen oogenblik; haar invloed begint eerst later, doch is dan ook meer duurzaam. Wij bezitten geene gegevens, om over het een of ander eenige mededeeling te doen.

Omtrent de instellingen ter voorkoming van armoede verwijzen wij naar de opgaven, die aan 't slot van dit hoofdstuk zijn geplaatst. Naar ons inzien, wordt het belang van die inrigtingen niet overal genoegzaam gewaardeerd.

In armverzorging door werkverschaffing blijft men in dit gewest een middel zien tot vermindering van armoede. De ingekomen berigten houden in, dat de bestaande armwerkhuizen aan de verwachting blijven voldoen. Het aantal van die gestichten is in 1857 weder met één vermeerderd, namelijk met dat in de gemeente Ruinen, in alles geheel gelijksoortig aan de vroeger opgerigte.

Werking der vreemdelingenwet.

Ten aanzien van de werking der wet van 13 Aug. 1849 (Staatsbl. no. 39), die voortdurend als gunstig geroemd wordt, kunnen wij geene nieuwe mededeeling doen, zoodat wij deswege naar onze verslagen over vorige jaren verwijzen.

Maatschappij van Weldadigheid.

In de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid zijn gedurende het geheele jaar 1857 of een gedeelte daarvan 97 personen verpleegd, welke in de volgende gemeenten van dit gewest domicilie van onderstand hebben en waarvan de kosten, overeenkomstig art. 66 der wet op 't armbestuur, ten laste van die gemeenten komen:

Anlo 2 verpleegden, kosten van verpleging f 56.34; Assen 7 verpleegden, kosten f 177.21; Coevorden 7 verpleegden, kosten f 352.21; Diever 1 verpleegde, kosten f 85.„; Dwingelo 1 verpleegde, kosten f 21,69; Emmen 2 verpleegden, kosten f 95.27; Gieten 1 verpleegde, kosten f 19.22; Havelte 3 verpleegden, kosten f 59.18; Hoogeveen 1 verpleegde, kosten f 100,„; Meppel 27 verpleegden, kosten f 770,„; Norg 8 verpleegden, kosten f 416.02; Roden 5 verpleegden, kosten f 148.39; Rolde 2 verpleegden, kosten f 107.50; Ruinerwold 2 verpleegden, kosten f 170,„; Smilde 14 verpleegden, kosten f 448.12; Vledder 11 verpleegden, kosten f 586.77; Vries 1 verpleegde, kosten f 72.50; Zuidlaren 2 verpleegden, kosten f 41.01. Totaal 97 verpleegden, kosten van verpleging f 3726.43.

't Getal verpleegden en de onkosten van verpleging zijn minder, dan in 1856 't geval was. 't Komt ons voor, dat dit voornamelijk daardoor is veroorzaakt, dat sommige Besturen, gebruik makende van de hun in art. 68 der wet op 't armbestuur verleende bevoegdheid, het ontslag van kolonisten en de overbrenging naar hunne gemeente verlangen.

Ten gevolge van nader gevoerde briefwisseling, hebben in 1857 eenige Gemeentebesturen nog de ten hunnen laste gebragte kosten van verpleging van kolonisten, over het tijdvak vóór 1 September 1854, vrijwillig voldaan. Volgens mededeeling van den heer Commissaris des Konings, duren echter de meeste der over die kosten bestaande geschillen nog voort, en is ook in 1857 geen der Gemeentebesturen in dit gewest deswege in regten betrokken.

Zoo als wij in ons vorige verslag hebben medegedeeld, bestonden in 1856 nog met een drietal gemeenten geschillen over de verplegingskosten van kolonisten van na 1 September 1854, waarvan de reden daarin gelegen was, dat bij de Gemeentebesturen tegenspraak gevonden werd tegen het gevoelen van de Regering, die beslist had, dat verpleging in de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid, *ook vóór het in werking treden der tegenwoordige wet op 't armbestuur*, onderstand genieten was in den zin van art. 36 dier wet. Daar wij de inzigten der Gemeentebesturen deelden, hebben wij ons verpligt geacht, de gronden onzer overtuiging voor de Regering uiteen te zetten. 't Gevolg eener hierover gevoerde wijdloopige correspondentie is evenwel geen ander geweest, dan dat op nieuw door Zijne Majesteit is beslist, dat de kosten van verzorging in de bedelaarsgestichten gelijk staan met die in het 36ste artikel der wet op 't armbestuur omschreven. Nadat deze beslissing gevallen was, hebben de Gemeentebesturen, die zich op dien grond verzet hadden, toegegeven. Met het einde van 1857 bestonden er dan ook geene geschillen meer over de bedoelde kosten sedert 1 September 1854.

Door al de instellingen van weldadigheid zijn, volgens de gedane opgaven, in 't geheel 3637 personen gedurende het jaar 1857 bedeeld.

Dit cijfer is aanzienlijk minder, dan in de laatstvoorgaande jaren, en wel, 867 minder dan in 1856, 1640 minder dan in 1855 en 1213 minder dan in 1854.

Wanneer men de verhouding tot het feitelijk zielental in de verschillende jaren mede in aanmerking neemt, dan springt het verschil nog meer in 't oog.

Het aantal bedeelden staat tot de bevolking in 1854 gelijk 54 tot 1000, in 1855 gelijk 58 tot 1000, in 1856 gelijk 48 tot 1000 en in 1857 gelijk 39 tot 1000.

Over het geheele rijk was, volgens de Regeringsverslagen, die verhouding:

in 1854 als 180 tot 1000 en in 1855 als 182 tot 1000.

Onder deze cijfers is niet mede begrepen het getal verpleegden in de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid.

Instellingen tot voorkoming van armoede.

Eindelijk hebben wij nog eene korte mededeeling te doen omtrent de instellingen ter *voorkoming* van armoede.

In de bestaande instellingen van deze soort, voor zoover daarvan bij ons de opgaven inkomen en gelijk wij ze vroeger hebben opgenoemd, is geene verandering gekomen, dan alléén, dat te Hoogeveen de bank van leening met 1 Januarij 1857 is opgeheven. De vroegere houder der bank was ongenegen daarmede voort te gaan en andere geschikte personen deden zich daarvoor niet op, zoodat het Gemeentebestuur tot het besluit kwam, de bank van leening te doen ophouden. Hierdoor is het aantal dezer inrigtingen in deze provincie tot op 3 verminderd, waarin gedurende 1857 minder panden beleend werden dan in het vorige jaar.

In de spaarbanken is de deelneming over 't geheel eenigzins vermeerderd; in de zieken- en begrafenisbussen is zij nagenoeg gelijk gebleven bij vroeger.

Van de spaarkas te Meppel is in 1857 evenveel gebruik gemaakt als het jaar te voren; de inwendige toestand dezer inrigting is evenwel vooruitgegaan.

Het St.-Antonie-Gild te Dwingelo heeft 16 personen, in meerdere of mindere mate, geholpen.

Door de beide in deze provincie bestaande Commissiën van werkverschaffing is aan 46 personen arbeid gegeven. Dit getal is 34 minder dan in 1856 en 44 minder dan in 1855.

Het verheugt ons, dat de meeste dezer instellingen in stand gebleven zijn, en ook in 1857 weder zooveel tot nut van het algemeen hebben kunnen toebrengen.

HOOFDSTUK XI.

Waterstaat.

Rivieren.

Onder de rivieren, welke tot zekere mate bevaarbaar zijn, bestaan er slechts twee, die bepaaldelijk voor de scheepvaart zijn ingerigt: het Meppelerdiep en voor een gedeelte de Oostermoersche Vaart.

Wij noemen het Meppelerdiep slechts tot zekere mate bevaarbaar, omdat het, ofschoon den eenigen waterweg voor Drenthe naar zee uitmakende, zich in gebrekkigen toestand bevindt uithoofde van de menigvuldige ondiepten en kronkelingen, die er in aanwezig zijn en van het gemis van een jaagpad langs hetzelve.

De maatregelen, tot verbetering van dit vaarwater noodig, waren op het einde van 1857 bij de Hooge Regering nog in overweging.

In het onderhoud van al de niet bevaarbare stroomen en diepen wordt, als zijnde alle dienstbaar tot aflossing van water, voorzien volgens het provinciaal reglement op het beheer van wegen en waterlossingen. In den regel berust dit onderhoud op de aangelanden.

Door buitengewoon hoogen waterstand in de rivieren en stroomen zijn geen nadeelen veroorzaakt; integendeel is die waterstand gedurende het geheele jaar buitengemeen laag geweest.

Belangrijke verbeteringen door afsnijdingen, bekribbingen of andere voorzieningen hebben niet plaats gehad.

De in de provincie aanwezige kanalen en vaarten zijn te brengen onder twee afdeelingen:

1o. De zoodanigen, welke rijkseigendom zijnde, met de opkomsten aan de Provinciale Staten in beheer en onderhoud zijn overgedragen.

Onder deze afdeeling is alleen te rangschikken de Drentsche Hoofdvaart van Assen naar Meppel, met de daaraan verbondene Beilervaart.

2o. De zoodanigen, welke behooren aan bijzondere ondernemingen of maatschappijen.

Hiertoe zijn te brengen de Hoogeveensche Vaart, zoo als die, na hare overneming van de vorige eigenaren, door de Drentsche Kanaalmaatschappij, is verbeterd, en voorts het Oranje- of Veen- en Middenkanaal, loopende van uit de hoofdvaart te Smilde naar de Noord- en Zuidbergerveenen onder Emmen, hetwelk mede voor rekening van eene bijzondere maatschappij wordt gegraven en thans zijne voltooijing nabij is.

Aan de sub 1o. bedoelde werken, welke door de provincie zijn te onderhouden, zijn, zooveel de hoofdvaart betreft, in 1857 vrij aanzienlijke herstellingen en vernieuwingen te verrigten geweest. De meest belangrijke waren die der Dieverder- en Paradijsschutsluizen, waarvan de eerste eene verbetering der deuren en fundering, en de laatste een geheele vernieuwing der boven- en middeldeuren en eene herstelling van den vloer vorderde.

Bij de uitvoering der werken aan de genoemde sluizen heeft men zich deze gelegenheid tevens ten nutte gemaakt, om ook de muren daarvan te verhoogen in verband met de aan de hoofdvaart te geven algemeene peilsverhooging, tengevolge van de voorgenomene vereeniging van het Noord-Willemskanaal met die vaart.

Wij hebben bij herhaling getracht, het gewone onderhoud der opgemelde werken, zonder de herstellingen en vernieuwingen aan de sluizen, en vervolgens ook deze laatstbedoelde werken afzonderlijk, in het openbaar aan te besteden, doch telkens zonder bevredigende uitkomst. Het is toen door ons in het belang der provincie geacht, voor dit jaar het gewone onderhoud zoowel als de buitengewone werken aan de sluizen, bij onderhandsche aanbestedingen en in daghuur te doen uitvoeren.

Tot de uitvoering van de laatstbedoelde werken, is eene stremming der scheepvaart gedurende 12 dagen noodzakelijk geweest.

De kosten van al deze werken te zamen, met inbegrip van die der Beiler- en Oostermoersche Vaarten en van de opruiming der ondiepten in de hoofdvaart, hebben in 1857 beloopen eene som van f 7262.75.

Ten aanzien van het onderhoud der sub 2o. vermelde kanalen, hebben wij geene mededeelingen te doen; klagten zijn daaromtrent bij ons niet ingekomen.

In 1857 zijn 5784 schepen de hoofdvaart afgekomen, 5542 van het bovenpand en 242 van de beneden panden. Van die van het bovenpand zijn

beladen geweest met turf	4346	
met andere goederen	354	
ongeladen	66	
terwijl de bestaande trek- en veerschepen het gemelde pand zijn afgevaren	796	maal
te zamen	5542	

Op de Beilervaart bestaat weinig scheepvaart. Op de Oostermoersche Vaart bepaalt zij zich tot den afvoer van eene geringe hoeveelheid bagger- of sponturf.

Op de Hoogeveensche Vaart, zijn uit Hoogeveen, dat is boven sluis no. 6, in 1857 afgevaren 5258 vaartuigen, metende 158382 ton.

Tusschen de sluizen no. 6 en 2, 1977 vaartuigen, metende 38429 ton, en uit Meppel, dat is boven sluis 1, 3265 vaartuigen, metende 73350 ton, behalve 1604 kleine of ongemeten vaartuigen.

Het getal schepen, het Oranjekanaal afgekomen is ons niet bekend.

Volgens de daarvan gedane waarnemingen aan de peilschaal te Assen, is op het bovenpand der Drentsche Hoofdvaart, in de nagenoemde maanden de gemiddelde waterstand geweest, als volgt: in April 0—093 onder peil, Mei 0—196 o. p., Junij 0—218 o. p., Julij 0—286 o. p., Augustus 0—463 o. p., September 0—627 o. p.

Later is op dit pand de stand des waters nog aanhoudend gedaald, zijnde de laagste stand 0.99 el beneden peil, waargenomen op 1o. November. De hoogste stand is aangeteekend 4 Januarij 1857, op 0.09, de gemiddelde, gerekend over het geheele jaar, beliep 0.394 onder peil; de gemiddelde over de 6 bovengemelde zomermaanden was 0,301 beneden peil, zoodat, hetgeen opmerkelijk is, de gemiddelde stand, gedurende de zomermaanden 0.093 hooger was dan die over het geheele jaar, waarvan de oorzaak is toe te schrijven aan de buitengewoon lage waterstanden in den herfst en den winter.

Op de Hoogeveensche Vaart bleef de waterstand tot het laatst van April boven sluis 6 ongeveer gelijk peil, doch daalde van toen af aanhoudend, zoodat van 't midden van November, op welk tijdstip 1.65 el beneden peil werd waargenomen, de voormelde sluis voor de scheepvaart is moeten worden gesloten. Door deze sluiting was op ultimo December de waterstand boven de sluis, weder tot 1.35 el onder peil gerezen. Als gemiddelde stand boven sluis 6 kan worden aangenomen in Januarij, Februarij, Maart en April, gelijk peil, en in Mei 20, in Junij 41, Julij 60, Augustus 77, September 1.05, October 1.30, November 1.53 en December 1.43, beneden peil. Over het geheele jaar was de gemiddelde stand 0.657, over de zes zomermaanden 2.252, beneden peil, zoodat ook hier weder hetzelfde opmerkelijke verschijnsel zich voordoet, dat gedurende de zomermaanden de gemiddelde stand des waters gunstiger was, dan over het geheele jaar.

(Vervolg hierna.)

Gedrukt bij GRATAMA *te Assen.*